

20. světový kongres Československé společnosti pro vědy a umění (SVU)

Washington, DC, 8.-13. srpna 2000

Výroční světový kongres Společnosti pro vědy a umění, dvacátý od jejího založení v roce 1958 ve Washingtonu, DC, byl pořádán pod záštitou českého a slovenského velvyslanectví ve Spojených státech a v úzké spolupráci s Americkou univerzitou, na jejíž půdě se konal. Se zahajovacími projevy vystoupil prezident SVU Miloslav Rechcigl, prezident Americké univerzity a dalších institucí, které se na organizaci podílely, velvyslanci České a Slovenské republiky ve Spojených státech Alexandr Vondra a Martin Bútora, předseda českého parlamentu Václav Klaus a vicepremiér Slovenské republiky Pál Csáky.

S ústředním tématem „Občanská společnost a demokracie v novém miléniu“ měl kongres ambice být klíčovou událostí roku 2000 pro všechny, zabývající se otázkami Česka a Slovenska. Během tří dnů hlavního akademického programu vystoupilo více než 230 mluvčích především ze Spojených států a Evropy se svými příspěvky v 54 diskusních panelech členěných podle témat od umění až po technické vědy a medicínu. V oblasti sociálních věd byly vedeny diskuse nad tématy: Současná Česká a Slovenská republika, kde šlo především o otázky demokracie v těchto zemích. Právo a soudnictví o reformě soudního systému u nás a na Slovensku, Lidská práva, Neziskové organizace v tržní ekonomice, Mezietské vztahy ve střední Evropě, Politika a vláda, Média a žurnalistika, Ekonomika v České republice, Holocaust a Ženské otázky.

Diskusní panely nejrozličnějších oborů byly doplněny sympozii, která měla na jedné straně vyzdvihnout úspěchy amerických vědců s českými a slovenskými kořeny, ale jedno z nich bylo věnováno i budoucnosti naší planety z hlediska udržitelného rozvoje ve vztahu k české a slovenské společnosti.

Společnost pro vědy a umění si mimo jiné kladla za cíl přitáhnout mladé vědce, což bylo vzhledem k minulým setkáním této organizace, jejíž členové jsou z velké části čeští a slovenští emigranti, novinkou. Bylo uspořádáno pět diskusních panelů, složených ze studentů a

mladých vědců ze Spojených států i Evropy. Příznačně byl nazván panel „Příštích 100 ... 1000 let: Mladá generace otevřeně promlouvá“. „Nové perspektivy českých a slovenských studií“ byl zastřešující název zbývajících čtyř panelů. První z nich, spíše historického zaměření, se zabýval modernitou v českých zemích. Tématy dalších dvou panelů byla demokracie a národní identita.

Příspěvek „Pozice ženy v české rodině 90. let“, se kterým jsem byla zahrnuta do panelu: „Sociální a kulturní důsledky transformace“ a provokativně poutavý příspěvek Jany Valdové z Jihočeské univerzity „Obraz ženy v českých médiích a jeho vliv na ženskou identitu“ odstartoval zajímavou diskusi o postavení žen u nás, kterou vedl Ivan Chorvát (Univerzita Mateje Bela, Banská Bystrica) a která byla konfrontací odlišných zkušeností – československé a americké. Stejně jako v této i v debatách okolo dalších témat se ukázalo odlišné vidění situace těch, kdo se sice stále za součást české nebo slovenské společnosti považují, ale jsou tzv. *outs* – ti ne vždy znali kontext a přesná fakta, ale poukazovali více na souvislosti a možnosti komparace s jinými společnostmi a jejich zkušeností – a těch, kdo tuto situaci aktuálně žijí – ti dokázali lépe vystihnout souvislosti, přičemž získali od svých kolegů určitý nadhled o možnostech interpretace z jiných úhlů pohledu.

Z mého gender pohledu byl kongres zajímavý ze dvou hlavních důvodů. Za prvé už na úplném začátku se SVU ukázala jako typicky strukturovaná organizace, když se mezi úvodními projevy neobjevila jediná žena. Tento fakt se později stal jedním z předmětů diskuse panelu týkajícího se ženských otázek, kterému předsedala Alena Heitlinger. Tato diskuse spolu s panelem Sociální a kulturní důsledky transformace však na druhou stranu ukázala velký zájem o problematiku žen a feminismu v české a slovenské společnosti na obou stranách Atlantiku.

Celkový dojem z kongresu byl myslím pro většinu účastníků ten, že česká a slovenská společnost se od sebe za těch několik let od rozdělení příliš nevzdálily a že o studium všech jejich aspektů je velký zájem po celém světě.

Alena Křížková